

Eva Tomášková

eva.tomaskova@law.muni.cz

Odpisy dlouhodobého majetku

Bilanční právo

Opotřebení dlouhodobého majetku

- Dlouhodobý majetek slouží k opakovanému používání
- spotřebovává se postupně (opotřebovává se)
- postupně se snižují jeho užité vlastnosti (výkonnost, přesnost, spolehlivost... a zvyšuje se poruchovost, spotřeba energie...)
- Druhy opotřebení:
 - fyzické (materiální)
 - je způsobeno tím, že se dlouhodobý majetek používá; částečně však k němu dochází i v době, kdy se nepoužívá (např. koroze u auta)
 - morální
 - technické zastarávání v důsledku vědecko-technického pokroku
 - během používání majetku byly vyrobeny nové prostředky, které mají dokonalejší technické vlastnosti (např. začne se vyrábět auto, které má vyšší bezpečnosti i dokonalejší technické vlastnosti – jednoduchost řízení, pohodlí, rychlost, nižší spotřeba pohonných hmot atd.)

Opotřebení DM

- Opotřebení dlouhodobého majetku se finančně vyjadřuje odpisy
- Odpis je tedy peněžním vyjádřením opotřebení dlouhodobého majetku
- Prostřednictvím odpisů postupně přechází cena, za kterou podnik majetek pořídil a eviduje v účetnictví, do nákladů a ceny vytvářených výkonů

Význam odpisů

- Umožňují vyjádřit zůstatkovou cenu (ZC) dlouhodobého majetku (DM) (tj. cenu, která vyjadřuje míru jeho opotřebení);

$ZC = \text{vstupní cena (VC)} - \text{oprávky}$

$\text{oprávky} = \text{suma dosud provedených odpisů}$

- Umožňují správně stanovit náklady a cenu vytvářených výkonů
 - kdyby podnik DM neodepisoval, jeho náklady by byly v době, kdy by nevyřazoval žádný DM, nízké a naopak
- Umožňují podniku vytvořit si prostředky na obnovu DM
 - podnik si shromažďuje peníze na nákup nových prostředků, kterými nahrazuje staré, jež musí pro úplné opotřebení vyřadit;
 - v odpisech se postupně podniku vrací cena DM, kterou vynaložil na jeho pořízení.
 - v případě stability cen by měly odpisy zajistit tzv. prostou reprodukci DM (hlavní funkce odpisů)

Účetní odpisy 563/1991 Sb.

§ 7

(1) Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.

§ 8

- (1) Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.
- (2) Účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka vede účetnictví tak, že to neodporuje tomuto zákonu a ostatním právním předpisům ani neobchází jejich účel.
- (3) Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala v účetním období v účetních knihách všechny účetní případy, které v něm měla zaúčtovat podle [§ 3](#), a nejpozději do konce tohoto období za jemu bezprostředně předcházející účetní období sestavila účetní závěrku, vyhotovila výroční zprávu, zveřejnila informace podle [§ 21a](#) a má o těchto skutečnostech veškeré účetní záznamy, a to přehledně uspořádané.

Účetní odpisy

(4) Účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné ([§ 33a](#)) a účetní jednotka provedla inventarizaci.

(5) Účetnictví účetní jednotky je srozumitelné, jestliže umožňuje jednotlivě i v souvislostech spolehlivě a jednoznačně určit

- a) obsah účetních případů alespoň s použitím účetních metod uvedených v [§ 4](#) odst. 8 (Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví zejména směrnou účtovou osnovu, uspořádání a označování položek účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, obsahové vymezení těchto závěrek, účetní metody, podmínky předávání a přebírání účetních záznamů a ostatní podmínky vedení účetnictví stanovené prováděcími právními předpisy.),
- b) obsah účetních záznamů s použitím nástrojů uvedených v [§ 4](#) odst. 10 (Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví jako soustavu účetních záznamů; přitom mohou použít technických prostředků, nosičů informací a programového vybavení.)

Účetní odpisy

- Odpisy se vypočítávají a evidují v účetnictví
- Podnik si musí stanovit systém, podle kterého bude DM odepisovat
- Zvolené odpisy by měly co nejlépe vyjadřovat průběh fyzického i morálního opotřebení jednotlivých druhů DM, které podnik používá
- musí vypracovat tzv. odpisový plán

Odpisování podle času

- Musí se určit předpokládaná doba používání v letech a stanovit roční odpisová sazba v % ze vstupní ceny.
- Nejčastěji se DM odepisuje rovnoměrně (lineárně) v závislosti na čase – z důvodu jednoduchosti výpočtu.

Roční odpisová sazba (ROS) = $100 \% \times \text{ROS} = \%$

Roční odpis v jednotlivých letech = $\frac{VC}{100} \times \text{ROS}$

Příklad

- Dodávka má vstupní cenu (VC) Kč 600 000,-.
Předpokládaná doba používání 4 roky.

Řešení příkladu

$$\text{ROS} = 100 \% : 4 = 25 \%$$

Roční odpis v jednotlivých letech =

Kč 600 000,-

$$= \frac{\text{-----}}{100} \times 25 \% = \text{Kč } 150\,000,-$$

Odpis v 1. roce Kč 150 000,- ZC = Kč 450 000,-

2. roce Kč 150 000,- ZC = Kč 300 000,-

3. roce Kč 150 000,- ZC = Kč 150 000,-

4. roce Kč 150 000,- ZC = Kč 0,-

Odpisování podle výkonu

- Musí se určit předpokládané množství výkonů, jichž má prostředek za dobu používání dosáhnout a stanovit odpis v Kč na jednotku výkonu.
- Odpisování rovnoměrné (lineární) v závislosti na výkonu se někdy používá u strojů, kde jsme schopni předem stanovit množství výkonů, jichž by měl stroj za dobu životnosti dosáhnout.

$$\text{Roční odpisy} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{předpokládaný výkon za dobu životnosti}} \times \text{skutečný výkon za rok}$$

Příklad

- Dodávka má vstupní cenu Kč 600 000,-.
Předpokládaný počet najetých km 300 000.
Skutečný počet ujetých km:
 1. rok 80 000 km
 2. rok 100 000 km
 3. rok 90 000 km
 4. rok 70 000 km

Daňové odpisy – Zákon č. 586/1992 Sb.

- Jsou upraveny ZDP 26 -32a
- Odpisování se uskutečňuje max. do vstupní ceny, případně do zvýšené vstupní ceny.
- Podnik při pořízení dlouhodobého hmotného majetku zvolí metodu:
 - rovnoměrné odpisování
 - zrychlené odpisování
- V příloze ZDP jsou jednotlivé druhy dlouhodobého majetku rozděleny do 6 odpisových skupin.

Hmotný majetek

- Hmotným majetkem je § 26, odst. 2:
 - (2) Hmotným majetkem se pro účely tohoto zákona rozumí
 - a) samostatné hmotné movité věci, popřípadě soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena (§ 29) je vyšší než 80 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok,
 - b) budovy, domy a jednotky,
 - c) stavby, s výjimkou
 1. provozních důlních děl,
 2. drobných staveb na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, sloužících k zajišťování provozu lesních školek nebo k provozování myslivosti, pokud jejich zastavěná plocha nepřesahuje 30 m² a výšku 5 m,
 3. oplocení sloužícího k zajišťování lesní výroby a myslivosti, které je drobnou stavbou,
 - d) pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky vymezené v odstavci 9,
 - e) dospělá zvířata a jejich skupiny²⁰⁾, jejichž vstupní cena (§ 29) je vyšší než 40 000 Kč,
 - f) jiný majetek vymezený v odstavci 3 (např. technické zhodnocení)

Nehmotný majetek

(1) Pro účely tohoto zákona se odpisují nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a jiný majetek, který je veden v účetnictví jako nehmotný majetek vymezený zvláštním právním předpisem, pokud

a) byl

1. nabyt úplatně, vkladem člena obchodní korporace, tichého společníka, přeměnou, darováním nebo zděděním, nebo
2. vytvořen vlastní činností za účelem obchodování s ním nebo k jeho opakovanému poskytování a

b) vstupní cena je vyšší než 80 000 Kč a

c) doba použitelnosti je delší než jeden rok; přitom dobou použitelnosti se rozumí doba, po kterou je majetek využitelný pro současnou činnost nebo uchovatelný pro další činnost nebo může sloužit jako podklad nebo součást zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení včetně doby ověřování nehmotných výsledků.

§ 30 ZDP

Doba odpisování činí minimálně:

odpisová skupina	doba odpisování
<u>1</u>	3 roky
<u>2</u>	5 let
<u>3</u>	10 let
<u>4</u>	20 let
<u>5</u>	30 let
<u>6</u>	50 let

Rovnoměrné (lineární) odpisy 31

vstupní cena x sazba z tabulky

$$\text{Roční odpisy} = \frac{\text{-----}}{100}$$

Roční odpisová sazba			
Odpisová skupina	V 1. roce odpisování	V dalších letech	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20,0	40,0	33,3
2	11,0	22,25	20,0
3	5,5	10,5	10,0
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2,0

Zrychlené (degresivní) odpisy 32

$$\text{1. rok odpis} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{koeficient z tabulky}}$$

$$\text{další roky odpis} = \frac{2 \times \text{zůstatková cena}}{\text{koeficient z tabulky} - n}$$

n – počet let, po které se již dlouhodobý majetek odepisoval

$$\mathbf{ZC = VC - oprávky}$$

Oprávky jsou součtem dosud provedených odpisů.

Tabulka degresivních odpisů 32

Koeficient pro zrychlené odepisování			
Odpisová skupina	V 1. roce odepisování	V dalších letech	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Příklad

Vypočtete odpisy dodávkového automobilu se vstupní cenou Kč 600 000,- metodou lineárního a degressivního odepisování. (Automobil je zařazen v 2. odpisové skupině.)

Řešení příkladu

Rok odpisování	Lineární odpisy		Degresivní odpisy	
	Výpočet	Odpis (Kč)	Výpočet	Odpis (Kč)
1	$600\ 000,- : 100 \times 11$	66 000,-	$600\ 000,- / 5$	120 000,-
2	$600\ 000,- : 100 \times 22,25$	133 500,-	$2 \times 480\ 000 / 6 - 1$	192 000,-
3	$600\ 000,- : 100 \times 22,25$	133 500,-	$2 \times 288\ 000 / 6 - 2$	144 000,-
4	$600\ 000,- : 100 \times 22,25$	133 500,-	$2 \times 144\ 000 / 6 - 3$	96 000,-
5	$600\ 000,- : 100 \times 22,25$	133 500,-	$2 \times 48\ 000 / 6 - 4$	48 000,-

Daňové x účetní odpisy

Do nákladů se účtují účetní odpisy.

Může dojít k rozdílu mezi účetními a daňovými odpisy (max. částka, kterou je možno uplatnit – daňová uznatelnost odpisů).

Z toho důvodu se musí upravit základ daně z příjmů o tento rozdíl.

Při výpočtu daňového základu k dani z příjmů se zjistí rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy.

Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy	
účetní odpisy = daňové odpisy	daňový základ není třeba upravit
účetní odpisy > daňové odpisy	daňový základ navýšíme o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy (+ rozdíl)
účetní odpisy < daňové odpisy	daňový základ snížíme o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy (- rozdíl)

Pravidla pro daňové odpisování

1) *Odepisuje se dlouhodobý majetek zařazený do užívání,*

- neodepisují se pozemky a umělecká díla
- odepisuje se do výše pořizovací ceny
- nutnost sestavit odpisový plán a ten se musí dodržovat po celou dobu odpisování.

2) *Vyjadřují se jako roční* – nezohledňuje se část roku.

3) *Odpisy nemusí podnikatel uplatnit* – je to jeho právo, nikoliv povinnost.

4) *Odpisuje vlastník nikoliv nájemce.*

5) *Zaokrouhlují se na celé koruny nahoru.*

6) *Pokud dojde k technickému zhodnocení DM* (rekonstrukce, modernizace nad 40 tis. Kč) *zvyšuje se hodnota DM* – odepisuje se podle sazeb pro zvýšenou vstupní cenu (dle zákona).

7) *Roční odpis ve výši 1/2 se uplatňuje v případě, když majetek je vyřazen před koncem zdaňovacího období (31. 12.)*

8) *Odpis nemůžeme použít, jestliže majetek vyřadíme ve stejném zdaňovacím období, jako jsme ho koupili.*

Možnost u vybraných druhů majetku zvýšit odpis v prvním roce o 10 %, 15 % nebo 20 % vstupní ceny. Jedná se o majetek zařazený do 1 až 3 odpisové skupiny (kromě osobních automobilů) a účetní jednotky musí být jeho prvním vlastníkem. V následujících letech se pak částky odpisů snižují oproti „standardnímu“ odpisování.

Děkuji za Vaši pozornost. 😊

